

Position paper Techleap.nl rondetafel bedrijfsfinanciering

Het NLse investeringsklimaat: een piramide met een wankel basis

Aanjagers van maatschappelijke transitie

Nederlandse startups en scaleups zorgen voor een banengroei van 8% per jaar sinds 2018. Ook tijdens de coronacrisis was deze banengroei veerkrachtig. Waar een jaar of tien geleden het merendeel van de startups gericht was op een software oplossing, zijn startups tegenwoordig actief in sectoren als klimaat, zorg, mobiliteit, agro & food en veiligheid. Deze ondernemers zijn aanjagers en (potentiële) vormgevers van de grote transitie waar we als Nederland voor staan, maar hun potentieel wordt nog onvoldoende benut.

Drie ontwikkelingen willen we hier graag uitlichten:

- Op dit moment groeit 16% van de startups door tot scaleup, terwijl dit in de VS 51% is. Het verkrijgen van investeringen is een van de grootste uitdagingen, met name in de **vroege en meest kwetsbare fase**. Gezien de ontwikkelingen in de markt zal dit probleem alleen maar urgenter worden. Daarom pleit Techleap.nl voor een regeling waarmee angel investeringen in de vroege fase kunnen worden gestimuleerd.
- Ten tweede hebben startups die specifiek gebruik maken van sleuteltechnologieën (**diep tech**) moeite om voldoende investeringen op te halen. Zo wordt de kans op de volgende ASML drastisch verkleind, terwijl Nederland alle potentie heeft om juist hierin een structurele voorsprong op andere landen te vergaren.
- Daarnaast zien we dat bij investeringen die grotere bedragen vragen (o.a. in deep tech) eigenlijk alleen grote **buitenlandse investeerders** mee doen. Dit betekent dat startups dit soort bedragen of in Nederland financieren met minder geld tot gevolg, of dat ze door buitenlandse partijen worden gefinancierd worden waarbij het risico is dat in Nederland ontwikkelde bedrijven op termijn naar het buitenland verdwijnen.

Toename in het totaal aantal investeringen, maar vroege fase blijft achter

Startups zijn voor hun groei sterk afhankelijk van risicokapitaal (venture capital). Bancaire kredietverlening is vaak lastig te verkrijgen vanwege hun nog beperkte track record en het feit dat het nu eenmaal een risicovolle investering betreft. In de beginfase worden zij vaak gefinancierd door personen uit hun eigen netwerk (ook wel friends, family and fools genoemd). In de fase daarna spelen business angels een belangrijke rol. Dit zijn ervaren tech ondernemers die naast de benodigde financiering ook veel expertise en hun netwerk meebrengen. Zij zijn van groot belang in de groei van startups, maar helaas wordt hun potentieel in Nederland nog onvoldoende benut door het ontbreken van de nodige randvoorwaarden. In Nederland is het aandeel van Business Angels in investeringen tot 4 miljoen 8%, waar dit in Duitsland en Zweden bijna 25% is.

De afgelopen periode was in de berichtgeving over investeringen in startups vooral te lezen dat er een record aan investeringen is opgehaald afgelopen jaar. Dat is een fantastische ontwikkeling. Over de gehele breedte klopt dat ook, echter is deze groei voor een groot deel toe te schrijven aan een beperkt **aantal grote rondes** (bedrijven als Mollie, Picnic, bunq en Messagebird die enkele honderden miljoenen ophalen). Dit vertekent het beeld. Investeringen in de **vroege fase** blijven achter. We zien daarnaast dat venture capital fondsen zich terugtrekken uit investeringen onder de 1 miljoen (halverings sinds 2018). Hiermee ontstaat er een **investeringskloof** in dit segment, dat zo cruciaal is in de groei van startups. Ten slotte merken we op dat er structureel onder wordt geïnvesteerd in vrouwelijke ondernemers, in 2020 slechts 1 procent van al het durfkapitaal.

Nederland mist kansen in deep tech

Als Nederland hebben we een sterke wetenschappelijke uitgangspositie voor de ontwikkeling van sleuteltechnologieën zoals fotonica, nanotechnologie of kunstmatige intelligentie, ook wel deep tech genoemd (startups die nieuwe technologieën creëren met als doel om maatschappelijke impact te hebben). Deep tech startups hebben een grotere financieringsbehoefte en hebben een langere time-to-market, wat investeren risicovoller maakt dan bijvoorbeeld een startup die voornamelijk met software werkt. Bovendien is er specifieke expertise van de investeerder vereist. Qua investeringen in deep tech lopen we als Nederland achter op andere Europese landen. Op dit moment gaat slechts 15 procent van alle startup investeringen in Nederland naar deep tech startups, tegenover 22 procent in Europa gemiddeld. Hierdoor missen we kansen op noodzakelijke transitie o.a. het terrein van klimaat en zorg vooruit te stuw.

Het stimuleren van angel investeringen

Als we de investeringskloof in de vroege fase willen dichten en daarnaast waardevolle kennis en expertise het tech ecosysteem inbrengen, dan kunnen met name **business angels** daar een belangrijke rol in spelen. Founders van succesvolle Nederlandse tech bedrijven tonen steeds meer ambitie om te investeren in de nieuwe generatie startups. Het is van belang om te stimuleren dat de oprichters van deze bedrijven, alsook medewerkers die hier hebben gewerkt, een deel van hun vermogen en kennis weer investeren in nieuwe bedrijven. Op die manier wordt een vliegwielt gecreëerd waarmee bedrijven succesvoller kunnen doorgroeien en voor meer banengroei kunnen zorgen.

Op dit moment is het echter zo dat angels in Nederland minder investeren in startups dan in andere landen of dat investeerders zelfs besluiten hun vermogen buiten Nederland te investeren. Een factor die hierbij een rol speelt is dat we in Nederland, in tegenstelling tot in veel andere landen, **geen regeling hebben waarmee individuele angel investeringen in de risicovolle vroege fase van startups aantrekkelijker worden gemaakt**. Verschillende Europese landen doen dit op een fiscale manier, waarbij de regelingen in het VK als het beste zijn beoordeeld door de Europese Commissie. Andere landen zoals Duitsland en Oostenrijk vergoeden een deel van het investeringsbedrag. Momenteel voert PwC op verzoek van Techleap.nl een vergelijkend landenonderzoek uit waarbij de regelingen in verschillende landen naast elkaar worden gelegd. Op basis van dit onderzoek zullen ook aanbevelingen worden gedaan aan beleidsmakers voor een regeling waarmee Nederlandse angel investeringen kunnen worden gestimuleerd. We zullen de leden van de VKC EZK dit rapport ook doen toekomen, mogelijk voor het eind van dit jaar.

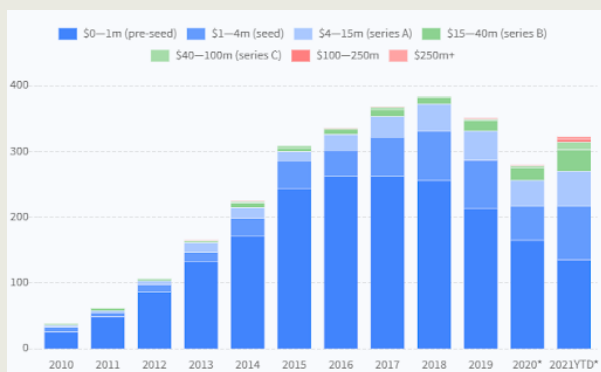
Conclusie

Als Nederland de maatschappelijke en economische kansen wil benutten die o.a. deep tech startups bieden, is het van belang de huidige investeringskloof aan te pakken. Een regeling gericht op angel investeringen is naar onze mening essentieel om hier iets aan te doen en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de zo benodigde kennis en expertise terugvloeien richting startups en scaleups. Op die manier maken we van Nederland een echt veerkrachtig ecosysteem.

Factsheet

De toename aan investeringen komt vooral door meer latere fase investeringen, terwijl het aantal vroege fase investeringen afneemt.

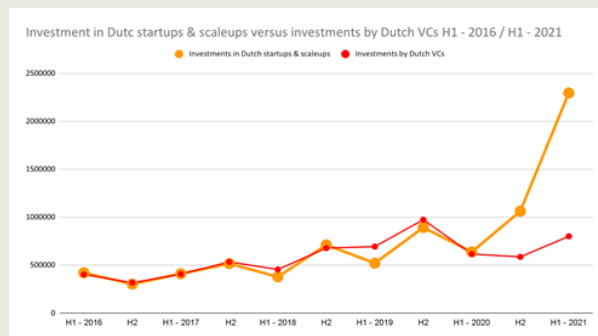
Aantal rondes in Nederland per jaar

Bron: Dealroom - Note: door vertraging in verslaggeving, worden de rondes in de laatste 12 maanden vaak lager gerapporteerd, vooral in het geval van kleine rondes, die vaker onder de radar plaatsvinden

De stijging in de totale investeringen komt voornamelijk vanuit internationale investeerders.

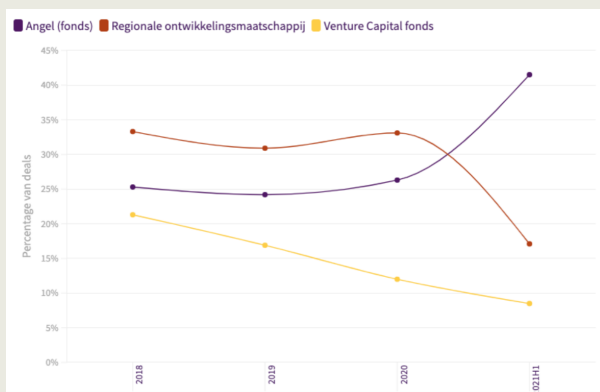
Investeringen in Nederlandse startups en scaleups vs investeringen door Nederlandse VCs

Bron: Invest Europe / NVP / European Data Cooperative. H1 2021 data is preliminair en is aan veranderingen onderhevig. De rode lijn toont investeringen van Nederlandse VCs in Nederland en wereldwijd. De oranje lijn geeft al de investeringen in Nederlandse startups en scaleups weer.

Het aandeel van VCs in de vroegste fase investeringen, onder de €1 miljoen, is gehalveerd tussen 2018 en 2021.

Betrokkenheid angels, ROMs en VCs in deals tot €1M

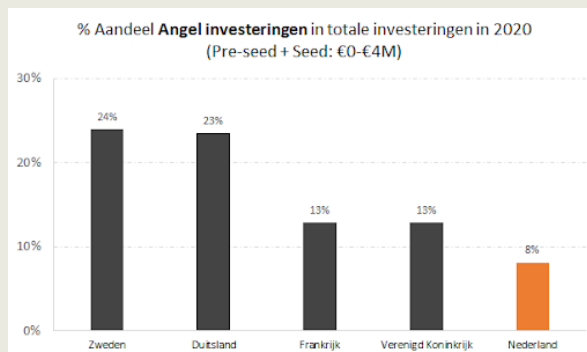

Bron: Golden Egg Check - Note: meeste cijfers van de ROMs komen pas beschikbaar aan het einde van het jaar, het beeld voor wat betreft de investeringen vanuit de ROMs

is dus niet up to date

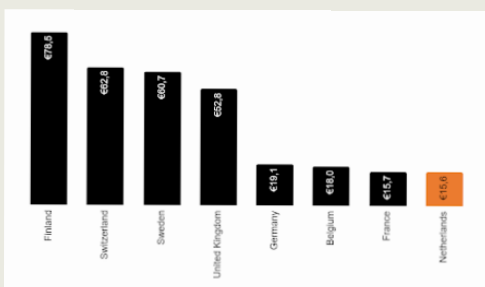
Het aandeel van angel investeringen in de vroege fase ligt in Nederland significant lager dan in andere landen.

% Aandeel angel investeringen van totale investeringen in 2020 (pre-seed + seed: €0-€4M)

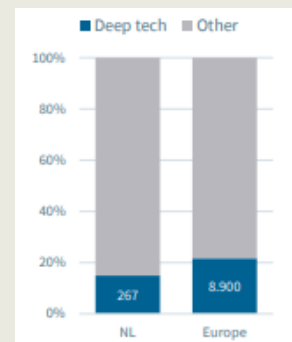
Bron: Dealroom - Note: het is lastig om een compleet beeld van angel investeringen te krijgen, omdat ze soms onder de radar plaatsvinden, daarom is de voorgelegde data waarschijnlijk niet volledig (dit geldt echter voor alle weergegeven landen).

Deep tech investeringen (€ per capita) in 2020

Bron: The State of Dutch Tech 2020

Deep tech investeringen in 2020 als deel van de totale tech investeringen (in €M)

Bron: The potential of emerging technology in the Netherlands, by Techleap